

Associatie tussen lager momentaan zelfbeeld en een grotere intensiteit van psychotische ervaringen bij groepen die wel en niet bij de ggz in behandeling zijn

Psychotische ervaringen kunnen zich manifesteren op het continuüm van hele lichte klachten, een eenmalige psychotische episode met volledig herstel, tot meerdere psychoses met tussendoor remissie of een situatie waarin sprake is van ernstige klachten en beperkingen. Psychotische ervaringen komen bij 7% van de bevolking wel eens voor. Eén van de mechanismen waarvan verondersteld wordt dat die van invloed zijn op het ontstaan en voortduren van psychoses is een laag zelfbeeld (gering gevoel van eigenwaarde). In deze Engels-Nederlandse studie werden met behulp van de Experience Sampling Method (ESM) de momentane fluctuaties in het zelfbeeld en psychotische ervaringen in het dagelijkse leven bij drie verschillende groepen gevolgd: a. 46 personen met een At Risk Mental State (ARMS); b. 51 personen met een Eerste Psychotische Episode (EPE); c. 53 personen in de controlegroep. ESM is een gestructureerde dagboektechniek waarmee gedachten, stemming, psychiatrische symptomen en context in het dagelijkse leven onderzocht kunnen worden. Iedereen kreeg meerdere keren per dag een 'bleep' via de PsyMate met het verzoek om dan meteen een vragenlijst in te vullen. Gemeten werden: momentaan zelfbeeld; variabiliteit en instabiliteit in het momentane zelfbeeld; psychotische ervaringen. Van alle deelnemers werden over een periode van 6 dagen de ESM-scores verzameld. Bij alle drie de groepen werd een associatie gevonden tussen een lager momentaan zelfbeeld en een grotere intensiteit van psychotische ervaringen in het dagelijkse leven (EPE=-0.15; ARMS=-0.20; controle=-0.12). Over het algemeen had de controlegroep een beter zelfbeeld dan de ARMS- en de EPE-groep. Tussen de drie groepen werden geen verschillen gevonden in de fluctuaties van het zelfbeeld. De associatie tussen het momentane zelfbeeld en de psychotische ervaringen was het grootst bij de ARMS-groep. Er werd geen lineaire toename in de grootte van de associatie tussen zelfbeeld en psychotische ervaringen gevonden van controlegroep via ARMS-groep naar EPE-groep. Aandacht voor het zelfbeeld in de behandeling kan bijdragen aan een afname van de intensiteit van psychotische ervaringen.

Postma MR, van Amelsvoort T, Myin-Germeys I, Gayer-Anderson C, Kempton MJ, Valmaggia L, McGuire P, Murray RM, Garety P, Wykes T, Morgan C, Reininghaus U. (2021). Across the continuum: Associations between (fluctuations in) momentary self-esteem and psychotic experiences. Schizophr Res. 2021 Dec;238:188-198. Epub 2021 Nov 14.